

KINCS Est Dr. Csókay Andrással: Örök szerelem titka a házasságban

Megrendítően őszinte, mély és személyes előadást tartott Dr. Csókay András idegsebész, agykutató a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) szervezésében zajló KINCS Esten.

Székely András, a KINCS vezető elemzőjének köszöntője után *Dr. Csókay András* először Kopp Máriával kapcsolatos személyes élményeit osztotta meg. Mint mondta, nagyon sokat köszönhet neki egy egész orvosgeneráció. Elmesélte: nagyon szeretett volna létrehozni egy „hit és orvostudomány” nevű tantárgyat, de nem talált befogadóintézetet, ezért fordult Kopp Máriához, aki támogatta az ötletet. Így indult el már 11 éve ezzel a névvel egy szabadon választható kurzus a Magatartástudományi Intézetben. Neves előadók járnak tanúságot tenni arról, hogy az istenhit hogyan segíti a tudományokat. Ez azért is nagyon fontos, mert rendkívülien szekularizálódik a tudomány és ezen belül az orvostudomány. Egy tudományos konferencián istenhitre hivatkozni gyakorlatilag szakmai üldöztetéssel jár – hívta fel a figyelmet az idegsebész, majd egy újabb történettel folytatta: 2008-ban Magyarországon rendeztek egy stresszről szóló világkongresszust *Selye János* emlékére, amelyen sok Nobel-díjas is jelen volt. A megszólalók egyike sem merte kimondani, hogy a stressz kezelésére egyetlen tökéletes recept van: a Jézus Krisztussal való mély kapcsolat. Annak idején sokat beszélgetett erről Kopp Máriával, aki azt tanácsolta neki, hogy ha orvosként, tudósként el akarja érni a célját, nagyon meg kell fontolnia, hogy mikor beszéljen minderről.

Az örök szerelem titka: a szenvedély fenntartása

Dr. Csókay András azt is elárulta: az előadás előtt megkérdezte a feleségét, hogy szerelmesebb-e belé most, mint 15 éves korában, amikor megismerkedtek? Felesége válasza: „igen, de másképp”. Elmondása szerint a válasz megnyugtatta, mert akkor hitelesen beszélhet az örök szerelemről a házasságban. Az természetes, hogy én szerelmesebb vagyok, mint anno, mert rengeteg jót kaptam a feleségemtől, de mivel én nem háromszor, mint Péter, hanem harmincháromszor árultam el őt, ezért volt kérdés ez – fogalmazott őszintén az idegsebész. Pál Feri atyára hivatkozva így folytatta: a szerelemhez három lényeges elemre van szükség: elköteleződés, intimitás és szenvedély. Az első kettőt még viszonylag könnyű, de a harmadikat fenntartani nagyon nehéz – figyelmeztetett, hozzátéve: a már fiatalon kiégett párkapcsolatok oka az, hogy a szerelem-hormonnak nevezett fenil-etil-amin 2,5 év alatt lebomlik, és a párt csak a közben kialakult oxitocin kötődéshormon tartja össze, de hiányzik a felekből a jó értelemben vett szenvedély. Nagy kérdés: hogyan lehet ezt fenntartani, illetve fent lehet tartani ezt tudatosan, vagy jön és egyszer csak elmúlik? Isten egyedi, szabad akarattal bíró, önfeláldozásra és szeretetre képes alkotásai vagyunk, de testünk és lelkünk bizonyos, szüleinktől, őseinktől örökölt vagy neveltetéssel kapott szabályszerűségek szerint működik. Ettől csak *valamik* vagyunk; *valakik*, vagyis emberi személyek kizárólag Isten révén leszünk – fejtette ki az előadó, majd Barsi Balázs atyát idézve így folytatta: az, hogy valakiből emberi személy lett, nagyobb dolog, mint a feltámadás. A fiatalkori szerelem viszont inkább egy bálványimádáshoz hasonlít: önmagukba visszacsavarodott emberi vágyakról van szó, amelyből az ember nem tud szabadulni; az örök szerelem nem ilyen.

Dr. Csókay András szerint a szenvedélyt kizárólag úgy tudjuk fenntartani, ha képesek vagyunk felismerni a másikban az Isten (vagy a Szűzanya vagy Jézus Krisztus) arcát, mert az megunhatatlan. Így mindig tud újat mutatni minden tekintetben, lelkileg és testileg is, ezért tudja fenntartani a szenvedélyt. Ennek feltétele viszont az, hogy magunkban fel tudjuk ismerni ugyanezt: olyan

párbeszédben legyünk Istennel, hogy ráismerjünk magunkban, meghalljuk homályos hangját, vagyis a lelkiismeretünket. A legnehezebb keresztény feladat ezt elérni, de ha sikerült, jön az őszinte megbocsájtás, a szenvedés tűrése és annak alkotó energiává válása – hangsúlyozta az előadó.

Hit és tudomány

Dr. Csókay András felhívta a figyelmet arra, hogy a legnevesebb asztrofizikusok között konszenzus született arról, hogy a világegyetem tágul, és ebből egyértelműen következik a kezdet, az ősrobbanás létezése. De arról senki nem tud, hogy mi az, ami ősrobbant? A Biblia erre választ ad: „Kezdetben volt az Ige.” Vagyis Isten rászólt a semmire és lett belőle valami; ami egy elfogadható és bizonyított törvényszerűség – magyarázta az előadó. Így folytatta: ugyanilyen konszenzus született az orvosok között arról, amit Darwin is kimondott: az első sejt teremtett volt, mert semmilyen tudományos módszer nincs arra, hogy élettelen anyagból létrehozzanak egyetlen élő sejtet is. Az előadó szerint ugyanilyen misztérium az ember megjelenése is: az orvostudomány alap kutatása bebizonyította, hogy volt egy első Ádám és első Éva, valahol Afrika közepén, és ez a tény a legkomolyabb tudományos szaklapokban (Science, Nature) is megjelent. Mind mondta, az ikerkutatás is arra jutott, hogy az egyetértő ikrek ugyanazon DNS és ugyanolyan neveltetés ellenére két teljesen különálló emberi személyek. Az általa szétválasztásra előkészített sziámi ikrek is két teljesen más személyiség, pedig még közös agypályájuk is van – árulta el, majd így foglalta össze: az, hogy kik leszünk, máshonnan jön, mint szüleink vagy neveltetésünk. Végül szólt arról, hogy a feltámadás is természeti, történelmi és pszichológiai tudományok által igazolt.

Tehát mindent tudunk, ami a hitünket mélységében megalapozza és alátámasztja, mégis kételkedünk – fogalmazott, személyes példaként említve 10 éves kislánya tragikus halálát, amikor teljesen összeomlott. „Az értelem által tökéletesen kidolgozott hitem nem működött és jött egy másfél évig tartó depressziós időszak. Miért történt ez?” - tette fel a kérdést az előadó, majd meg is válaszolta: a személyes Isten-tapasztalat hiánya miatt. Ez egy olyan érzelmi megtapasztalás, ami „megtolja” az értelem hitét, és ha átéled, akkor szívből meg tudsz bocsájtani, ellenségedért imádkozni, mindig megújulva szenvedéllyel szeretni, és valóban boldogságban élni – fejtette ki. Ezt követően arról mesélt, mit tehetünk a személyes Isten-tapasztalatért, ami segít a legmélyebb pontról (tragédia, párkapcsolati probléma, nyomasztó helyzet, stb.) visszajönni. Ennek kapcsán elmesélte legutóbbi nigériai missziós élményét, amikor kislánya halálának ötödik évfordulója és a nyomasztó helyi egészségügyi körülmények miatt nagyon el volt keseredve. Letérdelt imádkozni és a Jézus-szobor intett neki: „nyugalom”. „Honnan tudtam, hogy ez valóban egy misztikus tapasztalat volt, és nem képzelődtem vagy megbolondultam?” - tette fel a kérdést, majd így válaszolt rá: négy fontos vizsgálati pontja van a hitelességnek. A váratlanság (nem várjuk a jelet, mert akkor szinte biztos, hogy elképzeljük), rendkívüli (különleges, szokatlan), van jelentősége az adott körülmények között számomra (vagyis nem öncélú, mint például egy cirkuszi mutatvány) és az evangéliumi szűrő (vagyis nem az ördögtől való, hanem az evangéliumba illeszthető – amit szerinte úgy tudunk eldönteni: ismerjük az evangéliumot és beszélünk tapasztalatunkról a lelkivezetőnkkel). Ha ez a négy feltétel teljesül, akkor hihetsz benne, hogy nem vagy bolond, és ennek fontosságát a tudománynak is el kell ismernie – fogalmazott az előadó, majd *J. C. Eccles* Nobel-díjas ausztrál neurofiziológust idézte, aki szerint: „*A materializmus, amely az egész világ létezését az idegsejttevékenységek modelljével akarja magyarázni, hihetetlenül leértékeli az emberi lét titkait.*”

Hogyan juthatunk el a misztikus megtapasztaláshoz

A misztikus megtapasztaláshoz mély, szemlélődő imádság és meditáció révén juthatunk el – állította *Dr. Csókay András*, hozzátéve: ez nemcsak a kereszténység sajátja, hanem sok más vallásé és a mindfullnessé is. A lényeg, hogy meg kell szenvednünk érte, mert csak akkor jutunk el a legmélyebbre, ha közben nem fordulunk vissza, hanem átme gyünk saját sötét gondolatainkon (bűnök, sértettségek) is. Ez a legmélyebb szenvedély megmaradásának titka – emelte ki, majd így folytatta: az ateistában is ugyanúgy benne él Krisztus, ő is elindulhat a legmélyebbre, de sok a kísértés, könnyű másfele téérnie. A „*magam módján hiszek*”, „*Isten azért van, hogy megbocsájtson*” – ezek olyan tévedések, amelyek tönkre tehetik az életünket, a párkapcsolatainkat – figyelmeztetett.

A misztikus megtapasztalás élményét nyújthatja a (ima)közösségi élmény is – mondta az előadó, és felhívta a figyelmet arra, hogy Európában már nincsenek olyan hangos, énekes misék, szertartások, mint például Nigériában, így az öröm nem jön át, a misztikus megtapasztalás pedig nem jön létre. Végül szólt arról is, hogy a misztikus megtapasztaláshoz a mély bűnbánat visz közelebb. Példaként hozta fel a tékozló fiút, a jobb latort és saját házasságának elárulását és felesége megbocsájtását.

A misztikus tapasztalat azért fontos, mert általa lesz olyan erős a hitünk, hogy le tudjuk győzni a kétségeinket, a kísértéseket – fogalmazott, majd elárulta: legsikeresebb orvosi ötletei is imádság közben támadtak. Alátámasztotta, hogy ez önmagában nem volt elég: az ötlet végrehajtásához bátorság is kell, és ezt is csak a mély érintettségben tudjuk megkapni. Ha egy mikrosebész fél, akkor remegni fog a keze, és erre nem az a helyes válasz: „*nem kell félni*”, hanem az: „*van félelem, de nem uralkodik rajtam*”. Mint mondta: ha készsége szinten megvan bennünk az imádságra való hajlam, akkor el tudunk idáig jutni.

Előadásának végén *Renato* karmelita atyát idézte: a hétköznapi misztika mindenki számára adott, nagy hiba vagy bűn, ha nem élünk vele. Az örök szerelem titka tehát az értelem által megszerzett hitet megerősíteni a misztikus tapasztalatok által szerzett „érzelmi”, tapasztalati hittel, amit imával, meditációval, bűnbánattal és közösségi élmények révén tudunk megtenni – összegezte előadását.

Antal-Ferencz Ildikó